

Братанова Тетяна,
старша викладачка вищої категорії
Полтавської дитячої музичної школи
№1 імені П.І.°Майбороди,
Братанов Вячеслав,
викладач Полтавської дитячої
музичної школи №1
імені І.°Майбороди (м.°Полтава).

РОБОТА З ДІТЬМИ 5-6 РОКІВ У КЛАСІ АКОРДЕОНА-БАЯНА

***Анотація:** У статті представлені практичні результати роботи педагога у класі баян-акордеон з дітьми 5-6 років. З урахуванням нових типових навчальних програм елементарного підрівня запропоновані ігрові, цікаві методичні матеріали, які стануть у нагоді викладачу мистецької школи.*

***Ключові слова:** початковий період навчання, клас баяна-акордеона, гра, музичні казки, ігрові вправи.*

Долучення дітей раннього віку до музичного мистецтва є актуальною проблемою мистецької освіти в Україні та за кордоном. Переваги раннього навчання музиці є очевидні – психіка дитини ще не обтяжена стереотипами, характерним є безпосередність сприйняття у значній мірі на рівні інтуїції, що дозволяє вирішувати найскладніші завдання, органічно засвоювати музичну мову. Якщо у піаністів і скрипалів зазвичай навчання на музичному інструменті розпочинається з 5-6 років, то на акордеоні-баяні це стало можливим завдяки розробці нових типових навчальних програм елементарного підрівня.

Навчання у класі акордеона-баяна дітей раннього віку дає підстави стверджувати, що часто учні втрачають інтерес до занять з різних причин. Необхідне ознайомлення з музичною грамотою, робота над формуванням виконавського апарату часто призводить до того, що в них зникає бажання грати на інструменті, втрачається цікавість до навчання як такого, вони починають нервувати, не засвоюють матеріал. Тому важливим для педагога є пошук відповідних методів навчання, цікавого музичного матеріалу, які дозволять не втратити інтерес учня.

На початковому етапі навчання дітей 5-6 років найпривабливішими виглядають методи роботи, що використовують елементи дитячої гри, бо гра є провідним видом діяльності для дітей цього віку.

Різні аспекти проблеми використання гри у вихованні і навчанні дитини мали праці М.°Монтесорі, В.°Сухомлинського, К.°Ушинського тощо. Особливу увагу науковці Л.°Аристова, Л.°Венгер, А.°Зіміна Н.°Сакуліна звертають на дослідження ігрових підходів, зокрема практики використання музичних ігор.

У грі діти краще засвоюють програмові вимоги з розвитку співочих умінь, музично-ритмічних рухів, а також слухання музики. У грі учень творчо самовиражається; якщо перемагає, то відчуває себе значущим і нерідко вимагає, щоб його досягнення були гідно оцінені рідними, однолітками. Як поведуться діти у грі? Їхнє обличчя безпосередні, виражають багату гаму емоцій, почуттів. Грою вони захоплені настільки, що не помічають часу, втоми, голоду; задіяними на повну силу виявляються всі їх фізичні і психічні ресурси.

Така інтенсивність самовираження дитини у грі стає прекрасною моделлю для створення і використання схожих з дитячою грою форм роботи для занять музикою – музичні казки, ігрові вправи, музичні загадки тощо.

Пропонуємо різні види нашої роботи з маленькими учнями.

I. Нотний період (вивчення нот). Розповідаємо дітям казку про ноти (дія відбувається у зоопарку, де головний «звір» бегемот знайомиться за допомогою слона з нотами). Під час екскурсії по зоопарку кожен «звір» знайомить нас з нотами: до – ведмідь, ре – баран, мі – бичок, фа – неслухняне собача, соль – голуби, сі – синички, а нотку ля починає співати бегемот. Потім діти малюють звірів у зоопарку, пишуть нотки. Закріплюємо цей матеріал за допомогою музичних загадок (малюємо ліву, праву, кисті рук; нотки у нас живуть і на пальчиках та між ними. Ліва рука – це басовий ключ, права – скрипковий ключ. До прикладу: на правій руці – показуємо нотку між першим та другим пальчиком та додаємо ноту на другій лінійці (відгадка – фасоль); або на лівій руці нота між 1 та 2 пальцями повторюється 2 рази (відгадка – ляля). Потім такі ж загадки розгадуємо за допомогою акордеона-баяна).

II. Розповідаючи про тривалість нот, ми зв'язуємо цей матеріал з знайомими образами. Ціла нота – дідусь «сів на пеньок, з'їв пиріжок», половинні нотки – «бабуся поспішає за дідусем, та з'їла пів пиріжка», чверті – «тато з матусею вийшли на спокійну прогулянку», восьмі нотки – «дві дівчинки танцюють», а шістнадцяті – «хлопчаки бігають по школі на перерві».

III. Ще цікавий вид роботи – казка про хлопчика Сідорека, яка розповідає про хлопчика, який став погано навчатись, а злий персонаж «Банбара» заховав усі ноти. Їх треба відшукати за допомогою різних завдань (співати, ритмізувати пісеньки та заграти їх на акордеоні-баяні).

Так завжди, коли ми маленькому учню пояснюємо нову тему, ми її зв'язуємо з музичними казками та знайомими персонажами.

IV. Ігрові вправи.

«Дитинка спить».

Вихідне положення: Поставити акордеон-баян на коліна. Надіти плечові реміні. Праву руку опустити вздовж тулуба, ліву продіти у боковий ремінь. Пальцем натиснути повітряний клапан.

Виконання: повільно розжимати та зжимати міх. Зображуємо рівне дихання дитини, яка спить. При грі слідкувати, щоб дихання було не голосним, рівним. Права рука повинна бути вільною і не брати участі в грі. Слідкувати за тим, щоб дитина вслухалася в звучання шуму повітря у повітряному клапані, що відображає дихання сплячої дитини.

«Великий паровоз».

Вихідне положення: сісти на стілець з акордеоном-баяном, надіти плечові реміні, праву руку опустити вниз, а ліву продіти у боковий ремінь. Пальці поставити на готові бази лівої клавіатури.

Виконання: відобразити звук руху «великого паровозу», граючи на лівій клавіатурі двома пальцями – другим і четвертим ноти соль і фа. Спочатку на основному ряду, а потім цими ж пальцями з основного ряду вперед на допоміжний (сі та ля). Всі пальці стоять на кнопках зібрані, ні в якому разі «не відтопирені». Для доповнення картини викладач підіграє звуки, імітуючи гудки паровозу (швидке гліссандо акордом у верхньому регістрі та низький,

довгий звук у нижньому.

Ми висвітили лише деякі аспекти своєї роботи з маленькими учнями. Наша мета – завжди підтримувати зацікавленість малюків до занять на акордеоні-баяні.

Список використаних джерел

1. Дверій Р. Музична грамота в малюнках: Навч. посібник. Львів: ЛОШПО, 1994. 40 с.

Бугай Олена,

завідувачка вокального відділу,
викладачка вищої категорії
Полтавського фахового коледжу
мистецтв імені М. В. Лисенка
(м. Полтава)

ВИКОРИСТАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ФОРМ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ВОКАЛІСТІВ

***Анотація.** У статті висвітлюються окремі аспекти вокальної підготовки студентів-вокалістів у закладі мистецької освіти. Наголошується на доцільності використання традиційних та інноваційних технологій в освітньому процесі фахового коледжу мистецтва. Даються методичні рекомендації стосовно організації і проведення «Музичних подорожей» як інноваційної технології навчання студентів спеціалізації «Спів».*

***Ключові слова:** інноваційні та традиційні технології, формування компетентностей, «музична подорож», студент-вокаліст.*

Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю удосконалення фахової підготовки студентів-вокалістів, яка передбачає не тільки опанування професійними компетентностями, але й інтеграцію молоді в сучасний світ засобами культури.

На заняттях з фаху, у позакласній роботі послідовно вирішуються духовно-формувальні, художньо-виховні завдання. Це вимагає від викладача бути в постійному творчому пошуку, відкривати нові перспективи як у процесі навчання, так і в процесі виховання студентів. Але розвиток майбутнього фахівця неможливий без творчої активності, тому у процесі вокально-методичної підготовки необхідно надавати можливість студентам пізнати себе, стимулювати їх прагнення до самореалізації.

Традиційні форми навчання (урок, академконцерт, концерт класу, самостійне опрацювання) не можуть у повній мірі забезпечити потреби студента у самовираженні, задовольнити запит самостійно мислити, генерувати креативні ідеї, виявляти моральні позиції, нести відповідальність за освітній процес. Цьому має сприяти застосування інноваційних технологій у контексті особистісно орієнтованого вокального навчання і виховання.

Питання вокально-фахової підготовки висвітлені у працях Л.°Беземчук, А.°Бондарчук, С.°Ковальової, У.°Маркотенко, М.°Микші, П.°Мишук, О.°Рудницької, Ю.°Юцевича та інших.

Традиційна професійна підготовка студентів-вокалістів розглядає навчання і виховання як творчий процесі базується на принципах особистісного підходу. Практичні